

Bedre sammenhæng mellem forskning og anvendelse af dens resultater

Oplæg til dialog som svar på Danske Universiteters positionspapir vedr. professionsmasteruddannelsen

Professionshøjskolernes Rektorkollegium fastholder sit arbejde om etablering af professionsmasteruddannelser såvel som forskningsbaseret af professionsuddannelserne, begrundet i bl.a. de bredt funderede forventninger til en bedre sammenhæng mellem forskning og anvendelsen af dens resultater i professionel praksis. Strategien er både legitim og nødvendig for at kunne indfri forventningerne i samfundet om en mere effektiv og professionel problemløsning.

Danske Universiteter har i februar 2010 udgivet et positionspapir vedr. en række spørgsmål, som omhandler grænseflader og samarbejde i det videregående uddannelsessystem. Papiret retter sig specifikt mod Professionshøjskolernes Rektorkollegiums planer om etablering af professionsmasteruddannelser samt kollegiets politik for videnbaseret, der blev publiceret i 2009.

Danske Universiteter anfører, at de omfattende universitetsfusioner blandt andet havde til formål at værne om forskningen ved at samle den offentlige forskning på universiteterne, hvor den nødvendige kvalitetssikring, tyngde og volumen er til stede. Videngrundlaget, som professionshøjskolernes uddannelser bygger på, antastes af Danske Universiteter, der også stiller sig tvivlende over for eksistensen af det, man opfatter som en 'særlig' form for forskning på professionshøjskolerne. Afslutningsvis anfører Danske Universiteter, at man gerne indgår i et samarbejde om oprettelse af masteruddannelser, som modsvarer professionsuddannelsernes og samfundets behov, ligesom man tilkendegiver at ville indgå i et mere formaliseret samarbejde om uddannelse af flere Ph.D.'ere.

Professionshøjskolernes Rektorkollegium har noteret sig ønsket om at fortsætte samarbejdet omkring koordinering af uddannelsesporteføljen for de videregående uddannelser samt grænseflader, som kræver afklaring i forhold hertil. Kollegiet er enig i, at fortsat dialog er nødvendig. Kollegiet noterer sig også, at Danske Universiteter reagerer på kollegiets udspil om professionsmasteruddannelser og etablering af en forskningsplatform. Kollegiet ønsker et udvidet samarbejde med universiteterne ud fra en opfattelse af, at et moderne videnssamfund kun kan udvikle sin kompetence og konkurrenceevne gennem institutionelt samarbejde og *commitment* i forhold til den samfundsmæssige udfordring. Dette ser Professionshøjskolernes Rektorkollegium som en helt central opgave.

Om professionernes behov for viden og udvikling

I OECD-rapporten *National Review on Educational R&D: Examiners' Report on Denmark* fra 2004 evalueres dansk uddannelsesforskning i en undersøgelse af samspillet mellem forskning, udvikling og undervisning. Rapportens sigte er at vurdere, i hvilken grad det uddannelsesmæssige forsknings- og udviklingssystem i Danmark fungerer som effektivt redskab til produktion, indsamling, anvendelse og distribution af viden. Konklusionen er, at Danmark bruger meget få midler på uddannelsesforskning sammenlignet med andre OECD-lande, også set i forhold til landets samlede udgifter til uddannelse. Rapporten fremhæver specifikt, at der ikke ses en overordnet prioritering af forskningsindsatsen: Der er ikke formel kontakt mellem dem, der forsker i uddannelsesområdet og dem, der praktiserer på uddannelsesområdet.

J.nr.: 2009-1.10-0078
Ref.: asp

22. april 2010

University Colleges
Denmark
Ny Vestergade 17 st.tv
1471 København K
Tlf. 3338 2200
Fax 3338 2209
uc@uc-dk.dk
www.uc-dk.dk

Dette forhold er af helt central karakter, når man skal vurdere den aktuelle danske situation, hvor professionshøjskolerne ikke tildeles mulighed for at indfri denne udfordring; en udfordring som universiteterne i Danmark ikke har haft interesse for, endsige succes med.

Der ses i Danmark en stigende politisk opmærksomhed på velfærdssamfundets service og opgaveløsning. I takt med, at krav fra myndigheder og forventninger fra brugere øges, skærpes forventningerne om professionalisme hos professionelle aktører på arbejdsmarkedet. Disse tendenser afføder eksplicitte og legitime forventninger til professionsuddannelsernes videngrundlag. Imidlertid er vejen frem mod en tættere relation mellem forskning og uddannelse belagt med en række forhindringer, der bør ryddes af vejen hvis professionshøjskolerne skal løse sine opgaver på et niveau, som forventes af aftagerne. Her er et par eksempler:

1. Dansk Clearinghouse ved DPU, Aarhus Universitet blev oprettet fordi OECD efterspurgte en bedre sammenhæng mellem forskningen og anvendelsen af dens resultater. Specifikt påpeger Dansk Clearinghouse en manglende implementering af universiteternes forskningsviden i forhold til udførelse af centrale velfærdsopgaver¹.
2. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd producerer megen interessant, lødig og relevant forskning, men den grundlæggende infrastruktur mellem SFI, professionsuddannelserne og velfærdspraksis adresserer og sikrer ikke en stærk formidling af disse resultater.
3. Der ses en øget interesse for professionsuddannelsernes kvalitet og udvikling. Bevillinger fra Det Strategiske Forskningsråd på ca. 80 mio. kr. i 2009 havde specifikt fokus på professionsuddannelsernes arbejdsfelt, herunder uddannelsesforskning, evidens i praksis, interventionsforskning, der vedrører undersøgelser af, hvad der virker i uddannelsesmæssige sammenhænge, cost-benefit analyser, der fokuserer på, hvor i uddannelsessystemet en indsats har størst effekt, og hvilke indsatser, der giver de bedste resultater, samt forskning, der belyser forholdet mellem uddannelsens teorier og praksisperioder². Imidlertid fik professionshøjskolerne kun i marginalt omfang del i fordelingen af disse midler ligesom sektoren – der rummer adskillige forskningskvalificerede medarbejdere – ikke var repræsenteret i programkomitéer under Det Strategiske Forskningsråd.
4. Ifølge Kommunernes Landsforening (KL) er der behov for at formulere en sammenhængende forskningsstrategi, der specifikt tager fat på, hvordan forskningsresultater bliver udnyttet³. KL vurderer, at megen af den forskning, som foregår, ikke har direkte eller umiddelbar anvendelighed i praksis og anfører specifikt, at *"Uden en vis styring af forskningen med angivelse af krav om indhold og anvendelsesværdi opstår der en risiko for, at forskningsmiljøerne mister forbindelsen til det praksisfelt, som de er skabt til at hjælpe."*⁴ I 2009 opfordrer KL, skolelederforeningen, DLF og BUPL derfor undervisningsministeren til at

¹ Eksemplificeres ved følgende udsagn på basis af en afrapportering i Dansk Clearinghouse: *"I de 52 videnskabelige undersøgelser, vi har kortlagt, er der en masse værdifuld forskningsbaseret viden. Det ville selvsagt være et kvalitetsløft at få omsat meget af den viden i praksis. Problemet er 'bare', at der ikke er megen viden at hente i forskningen, om hvordan det kan gøres. Forskningen er stort set tavs, når det kommer til, hvordan man skaber udvikling og inddrager forskningsbaseret viden i praksis."* Bente Jensen, DPU i: FORSKNING nr. 6, marts 2010, BUPL.

² Det strategiske Forskningsråd, opslag 2009.

³ Kommunernes Landsforening (KL): *"Forskning, der kan bruges"*. 2005.

⁴ Ibid s. 10.

danne et konsortium, så forskningsresultater om undervisning og læring bliver hjulpet på vej ud i praksis. Samarbejdet om teori og praksis mellem forskere, formidlere og praktikere bør udbygges, er pointen⁵.

Om professionshøjskolernes videngrundlag

Viden er grundlaget for professionel virksomhed, og særligt kendetegner specialistviden den professionelle kvalifikation. Imidlertid er specialistviden ikke tilstrækkelig; også kompetencer i forhold til kritisk vurdering og professionel dømmekraft er centrale for professionernes opgavevaretagelse. Viden forældes, ligesom teoretisk viden ikke har en karakter, der gør den direkte omsættelig i det professionelle arbejde. Den professionelle skal derfor også udøve sin virksomhed på baggrund af evidens, refleksiv vurdering og håndtering af konkrete teknologier og metoder. Hvor megen universitetsbaseret forskning har sit fokus på grundlagsproblemer og grundforskning, så vil en forskningsplatform i professionshøjskolerne tage sit udgangspunkt i aktuelle problemstillinger, innovative løsninger og udfordringer i praksis. Der er således tale om etablering af en forskningsplatform med et specifikt fokus på anvendt forskning (eksperimenterende eller teoretisk arbejde, som primært er rettet mod bestemte anvendelsesområder) og udviklingsarbejde (systematisk arbejde baseret på ny viden opnået gennem forskning og praktisk erfaring med det formål at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser).⁶

I december 2009 blev der i regi af UAS-netværket (Universities of Applied Science) afholdt et ekspertmøde i København med specifikt fokus på videntrekanten. Videntrekanten henviser til interaktion mellem uddannelse, forskning og innovation, som er de væsentligste elementer i skabelsen af et videnssamfund. Det er EU's ambition⁷, at de højere uddannelsesinstitutioner skal spille en central rolle i forhold til at skabe tættere samarbejde mellem uddannelsessystemet og det omgivende samfund for netop at blive i stand til at imødegå den globale udfordring. Medlemslandene i EU opfordres derfor til at fremskynde politiske initiativer, der kan implementere videntrekanten i de enkelte lande. Udfordringen i dansk sammenhæng er aktuelt at bygge bro mellem profession, innovation, uddannelse og forskning samt sikre en organisk sammenhæng mellem disse.

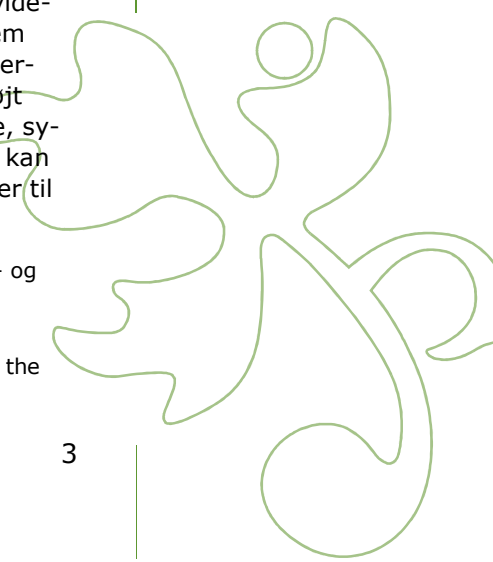
Der er således behov for et professionsorienteret og forskningsbaseret videngrundlag, der kan kvalificere det professionelle arbejde og understøtte ønsket om en mere effektiv opgaveløsning i velfærdssamfundet. Der er brug for en koordineret og sammenhængende indsats, hvor forskningsresultaterne knyttes til samfundets behov og udvikles i et samarbejde med professioner og aftagere i virksomheder, kommuner og regioner. Netop integrationen af profession, innovation, forskning og uddannelse er det særkende, der karakteriserer professionshøjskolerne i Danmark.

Etablering af professionmasteruddannelser og professionsfaglige forskningsmiljøer på professionshøjskolerne skal derfor ses som en både legitim og nødvendig videreudvikling af professionshøjskolernes uddannelsesmiljøer, hvor kobling mellem professionsbachelor og professionmaster præcist honorerer et behov, der efterspørges hos professionshøjskolernes rekvirenter. Effekten af et relevant og højt kvalificeret udbud af professionmasteruddannelser, der ikke uddanner lærere, sygeplejersker osv. ud af professionen, men i stedet giver mulighed for, at man kan bygge videre på det, man allerede kan, vil være et professionsløft, der bidrager til

⁵ "Fælles viden-fælles handling". Oplæg fra KL, Danmarks Lærerforening, BUPL, Børne- og Kulturchefforeningen, Skolelederne og Skole og Samfund. Maj 2009.

⁶ FRASCATI-manualen. OECD.

⁷ "Facing the challenge. The Lisbon strategy for growth and employment". Report from the High Level Group chaired by Wim Kok, November 2004, s. 19-21.

en styrket cirkulation af viden mellem forskning, uddannelse og praksis og samtidig understøtte den politiske flexication-agenda.

Professionshøjskolerne i Danmark og Europa

Danmark er anerkendt som foregangsland, når det gælder satsning på videregående uddannelse og opretholdelse af en moderne velfærdsstat. Imidlertid adskiller Danmark sig i forhold til den europæiske såvel som skandinaviske model, hvor professionsuddannelserne er forskningsbaserede på en platform af applied science. Regeringens ekspliciterede mål om internationalisering af videregående uddannelse og dens institutioner opnås kun ved, at professionshøjskolerne får mulighed for at agere på det globale uddannelsesmarked på lige fod med andre videregående uddannelsesinstitutioner. Her mangler vi udbud af uddannelser på masterniveau, som er et naturligt samarbejdsfelt for vores søsterinstitutioner i Europa.

Høgskolen i Bergen er en fusion af seks institutioner med forskellig profil. Høgskolen har i dag ca. 6.500 studerende og 650 ansatte og udbyder uddannelser på bachelor- og masterniveau indenfor sundhedsfag, socialfag, ingeniøruddannelser, administrative fag, æstetiske fag og læreruddannelse. Høgskolens strategi indbefatter bl.a., at man i 2010 skal bruge minimum 25 % af lønsummen indenfor det faglige stillingsområde til forskning og udvikling, herunder innovation og opbygning af et internationalt forskningsmiljø med strategiske forskningsprogrammer. Udviklingen er tilsvarende i de øvrige norske professionshøjskoler⁸. Sideløbende understøtter det norske undervisningsministerium udviklingen med oprettelse af en forskerskole for professionshøjskolerne.

Malmö Högskola er et professionsuniversitet med pædagogiske uddannelser, sundheds- og socialuddannelser og velfærdsforskning med et specifikt fokus på aftagere og regionen omkring universitetet. Høgskolen er kendt for sin satsning på tværprofessionalitet og har 23.000 studerende, 54 professorer og ca. 220 Ph.D.-studerende. Høgskolen uddanner studerende på bachelor-, master og kandidatniveau.

I Holland er der 14 universiteter og 42 offentlige professionshøjskoler. Professionshøjskolerne udbyder deres bachelor- samt masteruddannelser på basis af anvendt forskning (applied science). De hollandske professionsuddannelser er overgået til Bologna-strukturen (3-4 år for en bachelorgrad og 1-2 år for en mastergrad). Der udbydes samlet 130 masteruddannelser. Der er specifikke masteruddannelser på hhv. universiteterne og professionshøjskolerne.

Afsluttende kommentar

Danske Universiteters ønske om at fastholde et monopol på udbud af masteruddannelser er hverken legitim eller begrundet. Hvis Danmark skal forblive et videnssamfund, der kan modstå udviklingen i den globale konkurrence, er det afgørende, at videnskabelse og udvikling af forskningsviden udvikles i et miljø, hvor enkelte institutioner ikke tildeles monopol herpå.

Professionshøjskolerne vil derfor fortsat arbejde på at blive ligestillet med sine kolleger i henholdsvis Skandinavien og EU og vil samtidig invitere til en fortsat dialog med Danske Universiteter om udvikling af uddannelser af høj kvalitet til glæde for det danske samfund.

⁸ Også i Sverige er professionshøjskolerne forskningsbaserede og med tilhørende masterprogrammer.